Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 1998, sp. zn. 33 Cdo 2272/98, ECLI:CZ:NS:1998:33.CDO.2272.98.1

Číslo: 1/2000

Právní věta:

Závazkový vztah mezi stranami, které uzavřely dohodu podle ustanovení § 262 odst. 1 obch. zák., že jejich vztah se řídí obchodním zákoníkem, je závazkovým vztahem obchodním a spor mezi těmito stranami je z procesního hlediska obchodní věcí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.12.1998

Spisová značka: 33 Cdo 2272/98

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Příslušnost soudu věcná

Předpisy: § 262 odst. 1 obch. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhal na žalovaném, aby mu zaplatil částku 40 000 Kč se 17% úrokem z prodlení od 1. 12. 1994 do zaplacení. V žalobě uvedl, že je spolu s J. M. vlastníkem domu v P. 6. Na základě smlouvy o dílo žalovaný provedl generální opravu vnějšího pláště domu a dílo předal žalobci dne 13. srpna 1992. Za provedení opravy žalobce žalovanému zaplatil dne 28. května 1992 20 000 Kč a dne 11. června 1992 50 000 Kč. Smlouva o dílo byla sjednána podle obchodního zákoníku, přičemž mezi stranami byla sjednána záruční doba v délce 18 měsíců. Vzhledem k tomu, že dílo bylo provedeno vadně – omítka se drolí – uplatnil žalobce u žalovaného právo z odpovědnosti za vady. Jelikož žalovaný vady neodstranil v přiměřené lhůtě, považuje žalobce tuto vadu za subjektivně neodstranitelnou a požaduje slevu za provedené práce ve výši 40 000 Kč.

O b v o d n í s o u d pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 25. srpna 1997, č.j. 20 C 105/97-20, žalobu zamítl a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na nákladech řízení částku 3650 Kč. Soud prvního stupně zjistil, že žalobce a žalovaný uzavřeli dne 13. května 1992 smlouvu o dílo, jejímž předmětem byla generální oprava vnějšího pláště domu. V článku VIII bodu 5 smlouvy bylo dohodnuto, že ostatní práva a povinnosti se řídí ustanoveními obchodního zákoníku, přičemž smlouva o dílo byla koncipována podle § 536 a následujících obchodního zákoníku. Z toho soud prvního stupně dovodil, že si strany ve smyslu § 262 odst. 1 a 2 obchodního zákoníku sjednali, že jejich

závazkový vztah se bude řídit obchodním zákoníkem. Dovodil dále, že žalobce neoznámil vady díla žalovanému v záruční době, a proto žalobu zamítl.

K odvolání žalobce M ě s t s k ý s o u d v Praze jako soud odvolací označeným rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, rozhodl, že žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady odvolacího řízení ve výši 3650 Kč, a proti svému rozsudku připustil dovolání. Rovněž odvolací soud dospěl k závěru, že vztahy mezi účastníky se řídí ustanoveními obchodního zákoníku. V této souvislosti nesouhlasil s námitkou žalobce, že smlouva nebyla uzavřena písemně, neboť označení společnosti na otisku razítka nesouhlasí se zápisem v obchodním rejstříku a že tudíž není platné ujednání, že se vztahy účastníků budou řídit obchodním zákoníkem. Odvolací soud konstatoval, že žalobce neprokázal, že žalovanému oznámil ve sjednané záruční době v písemné formě zjištěné vady díla. Nárok žalobce na slevu z titulu odpovědnosti žalovaného za vady provedeného díla tedy zanikl marným uplynutím sjednané záruční lhůty.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jež odůvodnil tím, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Žalobce nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu o nutnosti písemné formy oznámení vad díla. Obchodní zákoník podle něho totiž v ustanovení § 428 nestanoví písemnou formu pro toto oznámení vad. Ustanovení § 436 odst. 2 obchodního zákoníku, o které soudy obou stupňů opírají svůj názor, lze podle názoru žalobce aplikovat jen pro případ volby mezi nároky z vad, které zákon objednateli dává. V této souvislosti žalobce rovněž namítl, že odmítnutí navržených svědků Dr. B., V. B. a J. M. bylo nedůvodné a žalobci tím byla odňata možnost prokázat včasnou reklamaci vad a tím i existenci svého nároku.

Žalobce je současně přesvědčen, že smlouva mezi účastníky nebyla řádně podepsána, nebyla tudíž uzavřena písemně a ujednání účastníků o volbě působnosti obchodního zákoníku pro jejich vztah tedy není platné. Žalobce navrhl, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaný se k dovolání nevyjádřil.

Dovolání v dané věci není přípustné. N e j v y š š í s o u d proto dovolání odmítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Dovolání je přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu (s výjimkou rozsudků, kterými bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, že je neplatné nebo že zde není), jestliže trpí vadami uvedenými v ustanovení § 237 odst. 1 o.s.ř. Existenci takových vad žalobce neuplatňuje a tyto vady se nepodávají ani z obsahu spisu.

Proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, je dovolání též přípustné, jestliže odvolací soud ve výroku rozsudku vyslovil, že dovolání je přípustné, protože jde o rozhodnutí po právní stránce zásadního významu. Dovolání však není přípustné mj. ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20 000 Kč a v obchodních věcech 50 000 Kč (§ 239 odst. 2, 3 a § 238 odst. 2 písm. a/ o.s.ř.).

V daném případě odvolací soud připustil proti svému rozsudku dovolání. Vzhledem k tomu, že dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, musel dovolací soud nejprve posoudit, zda jde či nejde o obchodní věc. Pokud by totiž o tuto věc šlo, nemohla by být podle § 239 odst. 3 a § 238 odst. 2 písm. a) o.s.ř. přípustnost dovolání vyslovena, a dovolání by tudíž nebylo přípustné.

Občanský soudní řád definici věci obchodní z hlediska procesního neobsahuje. V ustanovení § 7 odst. 1, jímž je upravena civilní pravomoc soudů, zákon stanoví, že v občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují věci, které vyplývají z občanskoprávních, rodinných, družstevních, jakož i z obchodních vztahů (včetně vztahů podnikatelských a hospodářských), pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány. V ustanoveních § 9 odst. 3 a odst. 4 o.s.ř. pak zákon vymezuje (podle kritérií tam uvedených), které věci obchodní rozhodují jako soudy prvního stupně okresní soudy a které věci obchodní rozhodují v prvém stupni krajské soudy (upravuje zde tedy věcnou příslušnost soudů). Co je věcí obchodní nevymezují výslovně ani předpisy hmotněprávní, tedy občanský či obchodní zákoník. Nicméně obchodní zákoník v §§ 261 a 262 upravuje, které závazkové vztahy je třeba považovat za obchodní závazkové vztahy.

Z porovnání uvedených ustanovení vyplývá, že za věci obchodní pro účely občanského soudního řízení je třeba považovat všechny věci vyjmenované v § 9 odst. 3 a 4 o.s.ř. Vzhledem k tomu, že tato ustanovení upravují věcnou příslušnost krajských soudů a že věci obchodní jsou v prvém stupni rozhodovány i okresními soudy, je zřejmé, že toto vymezení nepokryje všechny věci obchodní z hlediska procesního. Jelikož občanský soudní řád v § 7 odst. 1 hovoří o tom, že soudy rozhodují mj. věci vyplývající z obchodních vztahů, je zřejmé, že pro účely definice věcí obchodních nevystačíme pouze s předpisem procesním. Za obchodní vztahy je totiž nutno v každém případě považovat obchodní závazkové vztahy, jejichž definice je obsažena v §§ 261 a 262 obchodního zákoníku. Podle ustanovení § 262 odst. 1 obchodního zákoníku si strany mohou dohodnout, že jejich závazkový vztah, který nespadá pod vztahy uvedené v § 261, se řídí tímto zákonem. Podle odstavce druhého tohoto ustanovení tato dohoda vyžaduje písemnou formu. Lze tedy uzavřít, že závazkový vztah mezi stranami, které uzavřely dohodu podle ustanovení § 262 odst. 1 obchodního zákoníku, že jejich vztah se řídí obchodním zákoníkem, je závazkovým vztahem obchodním a případný spor mezi těmito stranami je z hlediska procesního (a tedy i z hlediska § 238 odst. 2 písm. a/ o.s.ř.) věcí obchodní.

Dovolací soud proto musel posoudit i námitku žalobce, že smlouva mezi účastníky nebyla řádně podepsána, nebyla tudíž uzavřena písemně a ujednání účastníků o tom, že jejich vztah se řídí obchodním zákoníkem není tedy platné, neboť žalovaný je v záhlaví smlouvy označen jako “Staveb. firma B. spol. s r. o.”, na otisku razítka u podpisu je uvedeno jméno “B. stavební firma spol. s r. o.”, zatímco obchodní jméno žalované správně zní “B. – stavební společnost s. r. o.”.

Dovolací soud se v této souvislosti ztotožňuje se stanoviskem odvolacího soudu, že není pochyb o tom, že jde o totožný subjekt. Je sice pravdou, že podle výpisu z obchodního rejstříku obchodní jméno žalobce správně zní “B. – stavební společnost s r. o.” a že označení žalovaného ve smlouvě je nepřesné, neboť žalovaný byl ve smlouvě označen tak, jak uvádí žalobce. V podstatě tedy místo slova “společnost” v označení zhotovitele (viz toto označení u podpisu stran) je použito slovo “firma”. Žalovaný tedy porušil ustanovení § 8 obchodního zákoníku, jež mu ukládá, aby právní úkony činil pod svým obchodním jménem, tato skutečnost však v daném případě nemůže mít za následek neplatnost smlouvy. Ze smlouvy je totiž naprosto zřejmé, o jaký subjekt jde. Že jde o totožný subjekt mj. vyplývá z uvedeného identifikačního čísla a ze sídla dané obchodní společnosti. Konečně ani sám žalobce neměl problémy s identifikací této společnosti, o čemž mimo jiné svědčí skutečnost, že v žalobě žalovaného označil správně.

Na základě výše uvedených skutečností proto Nejvyšší soud dovolání podle § 243b odst. 4 a § 218 odst. 1 písm. c) o.s.ř. odmítl.